

اعتیاد به مواد مخدر و فضای مجازی دانش‌آموزان را تهدید می‌کند

پای صحبت سرهنگ محمد وطن دوست، مدیر کل آموزش همگانی نیروی انتظامی

رمضانعلی ابراهیم‌زاده گرجی
مهدی مروجی

اشاره

یکی از مواردی که در برقراری نظم و امنیت لازم می‌باشد، درک متقابل جامعه و پلیس از یکدیگر است. به این ترتیب نیروی انتظامی در می‌یابد جامعه هدف از وی چه انتظاری دارد و نیز بر اساس وظایف

قانونی خود، برای استقرار امنیت و آسایش چه اقدامی می‌تواند انجام دهد. همچنین در می‌یابد که چگونه باید همکاری افراد و اқشار و اصناف را در این جهت جلب نموده و از امکانات بالقوه و بالفعل موجود در نزد افراد و اصناف و گروه‌های اجتماعی بهره بگیرد.

فصل‌نامه رشد آموزش قرآن و معارف اسلامی به دلیل اهمیت موضوع و سنخیت مأموریت آموزش و پرورش و اداره کل آموزش همگانی معاونت اجتماعی ناجا، با جناب سرهنگ محمد وطن‌دوست، مدیر کل آموزش همگانی نیروی انتظامی، گفت‌وگویی انجام داد. در این گفت‌وگو تلاش کردیم اطلاعاتی درباره منویات این اداره کل، به‌ویژه در ارتباط با مدارس و دانش‌آموزان کشور کسب و آن‌ها را به دبیران دینی و قرآن منتقل کنیم تا شناخت خوانندگان مجله در این زمینه افزایش یابد و آنان و دانش‌آموزان را به همکاری نزدیک‌تر با نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران برای پیشگیری از جرائم و آسیب‌های اجتماعی موجود برانگیزانند.

جناب سرهنگ! ابتدا باید تشکر کنیم از جناب عالی که فرصتی در اختیار فصل‌نامه رشد آموزش قرآن و معارف اسلامی قرار داده‌اید تا پرسش‌هایی را با شما در میان بگذاریم. ولی خوب است قبل از آن خودتان گفت‌وگو را شروع کنید.

بسم‌الله الرحمن الرحیم. با عرض سلام و ادب و احترام به شما بزرگواران و دبیران ارزشمند دینی و قرآن که رسالت پیغمبرگونه‌ای را بر عهده دارید. بنده نیز مفتخرم که در کسوت پلیس، همکار شما هستم و مسئولیت آموزش‌های عمومی جامعه را در بعد پیشگیری اجتماعی از جرائم و آسیب‌ها بر عهده دارم.

نیروی انتظامی بر آموزش عمومی تأکید دارد؛ بفرمایید این اقدام راهبردی تا چه حد می‌تواند در پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی مؤثر باشد؟

نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران بر

اساس چشم‌انداز ۲۰ ساله کشور، این هدف را دنبال می‌کند که تا سال ۱۴۰۴ در میان پلیس‌های کشورهای منطقه، پلیسی سرآمد و الگو باشد. به لطف خدا گام‌های اساسی و مهمی برداشته‌ایم که یکی از آن‌ها پیشگیری از جرایم و آسیب‌ها با رویکرد اجتماعی است.

در حقیقت با پر رنگ‌تر شدن تدریجی نقش‌های اجتماعی در عرصه‌های مختلف زندگی، پلیس به این باور رسیده که امنیت و احساس امنیت جز با مشارکت آحاد مردم امکان‌پذیر نمی‌باشد و بر همین اساس رویکرد خود را از اقتدارگرایی صرف به «جامعه‌محوری» تغییر داد. یکی از مؤلفه‌های بسیار مهم در رویکرد جامعه‌محوری، پیشگیری اجتماعی است که آموزش همگانی از ابزارهای مؤثر آن قلمداد می‌شود. از طریق آموزش همگانی می‌توان سطح آگاهی عمومی هموطنان را افزایش داد تا ضمن سلب فرصت ارتکاب جرم از مجرمان توسط خود مردم، خطر قربانی شدن در برابر آسیب‌های اجتماعی را نیز از آن‌ها دور شود. به همین منظور ما تلاش می‌کنیم تا در اتاق فکرهای خود از افراد باتجربه و صاحب‌نظر استفاده کرده و برنامه‌هایمان را مبتنی بر مطالعات و پژوهش‌های علمی ساماندهی و اجرا کنیم.

با توجه به آنچه می‌فرمایید، پس چرا شاهد جرائم زیادی در جامعه هستیم؛ در حالی که وقتی بر اساس پژوهش و مطالعه برنامه‌ریزی و اقدام می‌شود، باید آمار جرائم و آسیب‌های اجتماعی کاهش یابد؟

ما باید این واقعیت را در نظر بگیریم که علوم مختلف امروزه گسترش چشمگیری داشته است. اگر کمی به مباحث تخصصی در حوزه جرم‌شناسی یا آسیب‌شناسی اجتماعی توجه کنیم، به پیچیدگی‌های آن پی خواهیم برد. همان‌طور که در ابتدای عرایض عنوان کردم، آموزش تنها یکی از ابزارهای مهم پیشگیری است؛ مقابله با بسترهایی که ظهور و بروز یک پدیده منفی اجتماعی را فراهم می‌کنند نیز از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌باشد؛ به‌طور کلی می‌توان گفت که مؤلفه‌های گوناگونی برای تولید نظم و امنیت در جامعه وجود دارد، نیروی انتظامی تلاش می‌کند تا با پشتوانه مردم، سازمان‌های مردم‌نهاد و دستگاه‌های دولتی، میزان آگاهی مردم را نسبت به مسائل و موضوعات مرتبط با نظم و امنیت جامعه افزایش داده و در این مسیر به پشتوانه علمی و پژوهشی اقدامات خود نیز بها می‌دهد؛ اما همه ما باید بپذیریم که هر یک دارای نقش و وظیفه خاص خود هستیم؛ مدرسه، دانشگاه و از همه مهم‌تر خانواده‌ها، در پیشگیری از معضلات و آسیب‌های اجتماعی بسیار مؤثرند. اینکه آسیب‌های اجتماعی و معضلات همچنان در جامعه ما وجود دارد، نشانه بی‌اثر بودن فعالیت‌های

آموزش همگانی پلیس نیست. قطعاً اگر این آموزش‌ها نبود، تعداد وقوع جرایم و آسیب‌ها به مراتب بیش از این چیزی بود که امروزه شاهد هستیم.

شما می‌فرمایید اقدامات پلیس پیش‌زمینه مطالعاتی پژوهشی دارد. بفرمایید در گستره مربوط به آموزش و پرورش، مدارس و دانش‌آموزان چه فعالیت‌هایی را انجام داده‌اید؟

خوشبختانه بیشترین حجم برنامه‌های آموزشی ما برای دانش‌آموزان و خانواده‌ها تدوین و اجرا شده است. زیرا اعتقاد داریم که باید به‌صورت ویژه در این دو حوزه تمرکز نموده و فعالیت کنیم. حتی برای آموزش خانواده‌ها نیز اساس و محور کار ما هماهنگی با آموزش و پرورش از طریق انجمن اولیاء و مربیان است.

معاونت اجتماعی ناجا از طریق اداره کل مشارکت عمومی که یکی از مأموریت‌های آن فراهم نمودن زمینه آموزش‌های همگانی است، هم در سطح ملی با وزارت آموزش و پرورش و هم در سطح مراکز استان‌ها و شهرستان‌ها با ادارات کل و ادارات آموزش و پرورش تفاهم‌نامه همکاری دارد. در این تفاهم‌نامه کلیه فعالیت‌های مشترک پیش‌بینی شده است که با تشکیل کارگروه‌های مشترک، پیگیری و اجرا می‌شود. در بطن این تعامل‌ها فعالیت‌های علمی و پژوهشی مشترک نیز صورت می‌گیرد. به عنوان مثال هر گاه بخواهیم یک بسته آموزشی برای دانش‌آموزان تولید کنیم، علاوه بر اینکه از روانشناسان، جامعه‌شناسان دعوت می‌کنیم، از کارشناسان زبده آموزش و پرورش در امور تربیتی نیز بهره می‌گیریم. البته نمی‌توانیم ادعا کنیم که ما هیچ نقطه ضعفی در برنامه‌های ویژه مدارس نداریم؛ به هر جهت روند برقراری تعامل ما با آموزش و پرورش در رده‌های زیر مجموعه‌ای که در استان‌ها و شهرستان‌های مختلف داریم، یکسان نیست؛ آنچه اهمیت دارد، این است که تاکنون تلاش کرده‌ایم نتایج پژوهش را مبنای برنامه‌های خود قرار دهیم. ضمن اینکه هر سال اولویت اقدام‌های آموزشی خود را تعیین می‌کنیم.

خوب بفرمایید این موارد اولویت‌دار، به آموزش و پرورش، به‌ویژه جامعه دانش‌آموزی، چه ارتباطی دارد؟ قشری که به‌دلیل سن و سال و با عنایت به جنگ نرم دشمن، جامعه هدف به حساب می‌آید.

ما هم برنامه‌های کوتاه‌مدت و اورژانسی پیش‌بینی می‌کنیم و هم برنامه‌های بلندمدت؛ آموزش به جامعه دانش‌آموزی عمدتاً در این برنامه قرار می‌گیرد و هر سال برای آن کار ویژه‌ای را در نظر می‌گیریم. به هر جهت کلیه برنامه‌های ما باید مبتنی بر نیازسنجی آموزشی باشد؛ برنامه‌های ویژه دانش‌آموزان هم نباید از این قاعده

ما باید این واقعیت را در نظر بگیریم که علوم مختلف امروزه گسترش چشمگیری داشته است. اگر کمی به مباحث تخصصی در حوزه جرم‌شناسی یا آسیب‌شناسی اجتماعی توجه کنیم، به پیچیدگی‌های آن پی خواهیم برد

لطفاً بفرمایید در ارتباط با آموزش و پرورش این خلاءها چیست و کجاست؟

ع شاید مهم‌ترین خلاء این باشد که در حوزه هم‌افزایی ضعیف عمل کرده‌ایم. همه به دنبال روابط خوب و تعامل هستیم و به هم قول همکاری می‌دهیم؛ اما در عرصه اجرا و میدان همکاری ضعیف ظاهر می‌شویم.

ع بفرمایید مهم‌ترین خطرهایی که دانش‌آموزان دختر و پسر ما را تهدید می‌کند، کدامند؟

ع متأسفانه دانش‌آموزان اصلی‌ترین جامعه هدف دشمنان ما در حوزه جنگ نرم هستند. در چنین وضعیتی، وظیفه همه ماست که کمک کنیم تا تهدیدهای موجود بر علیه این قشر، به آسیب تبدیل نشود؛ چرا که اگر انحرافات اجتماعی در جامعه دانش‌آموزی ما رخ نه کند، کشور با مشکلات عدیده‌ای مواجه خواهد شد.

ما به خوبی آگاهیم که دشمن درباره دانش‌آموزان روی دو پدیده اعتیاد و ابعاد منفی فضای مجازی سرمایه‌گذاری زیادی نموده است.

ع با این همه نکات مفیدی که فرموده‌اید، برای ما تشریح بفرمایید اداره کل شما چه فعالیت‌هایی را با هدف جلوگیری از سرمایه‌گذاری دشمنان در جهت تغییر ذائقه دانش‌آموزان انجام داده است؟

ع ما در برنامه‌های آموزشی ویژه مدارس، به دنبال خنثی نمودن این سیاست دشمن از منظر آگاهسازی دانش‌آموزان هستیم. یکی از برنامه‌های ما که از سال‌ها پیش به صورت ویژه به آن توجه نموده‌ایم، برگزاری کلاس‌های آموزش در مدارس به روش چهره به چهره است. مربیان آموزشی ما تلاش می‌کنند تا آسیب‌های اجتماعی مرتبط با دانش‌آموزان را برای آنان تبیین نموده و با تکیه بر استدلال‌های عقلی و واقعیت‌های مربوط به این آسیب‌ها که بر اساس پرونده‌های پلیسی ملموس و تجارب خدمتی خود ارائه می‌کنند، مخاطبان را به تفکر وادار نموده و نگرش و باور آنها را نسبت به پدیده‌های اجتماعی تغییر داده یا تثبیت نمایند. در مورد دو آسیب مورد اشاره یعنی اعتیاد و آسیب‌های فضای مجازی نیز به همین صورت عمل می‌شود تا از زمینه‌های گرایش و ابتلا به این آسیب‌ها چنانچه مربوط به ضعف آگاهی و باور ذهنی آنان باشد، جلوگیری نماید. کارشناسان پلیس مبارزه با مواد مخدر ناجا و همین‌طور کارشناسان پلیس فتا (فضای تولید و تبادل اطلاعات) همکاری مطلوب و بسیار قابل قبولی با معاونت اجتماعی دارند. این کارشناسان افرادی زنده، توانمند و آموزش دیده هستند که به تمام زوایای آشکار و پنهان فعالیت‌های آموزشی خود آگاهی کامل دارند. استفاده از ابزار کمک‌آموزشی، یکی از روش‌های آموزش اثربخش توسط مربیان آموزش همگانی پلیس می‌باشد. اینکه بستر و زمینه قربانی شدن

مستثنی باشد. آسیب‌های مبتلا به دانش‌آموزان در مقاطع مختلف ممکن است به لحاظ فراوانی دستخوش تغییر شود. به همین جهت باید از طریق نیازسنجی، اولویت نیاز آموزشی دانش‌آموزان را به تفکیک جنسیت و مقطع تحصیلی شناسایی و بر اساس آن برنامه‌ریزی نماییم. در حال حاضر یکی از مهم‌ترین برنامه‌های آموزش همگانی پلیس، حضور در مدارس و ارائه آموزش‌های چهره به چهره به دانش‌آموزان است.

ع این کار اجرا شده است یا قرار است اجرا شود؟ به قطعیت می‌توان گفت که برجسته‌ترین فعالیت آموزش همگانی، حضور در جمع دانش‌آموزان و ارائه نکات آموزشی مورد نیاز آن‌هاست. ما در سال گذشته ۱۳۵ هزار جلسه آموزش همگانی در سطح کشور داشتیم که عمده آن را در مدارس برگزار کردیم.

ع یعنی چند درصد را در مدارس برگزار کردید؟
ع در سال گذشته ۴ گروه خانواده‌ها، دانش‌آموزان، اصناف و کارکنان دولت، مخاطبان ما در کلاس‌های آموزشی بودند که بیش از ۸۵ درصد این کلاس‌ها در مدارس برگزار شد. در سال جاری نیز همین گروه‌ها جامعه هدف ما را تشکیل می‌دهند؛ اما جامعه دانش‌آموزی و دانشجویی مهم‌ترین مخاطبان ما محسوب شده و برنامه‌ها نیز بر اساس کار پژوهشی تدارک دیده می‌شوند.

ع لطفاً در ارتباط با تعیین اولویت‌ها بیشتر توضیح دهید.

ع مادر آموزش‌هایمان حتی نیازهای محلی و منطقه‌ای را نیز در نظر می‌گیریم. برای نمونه وقتی بررسی‌ها نشان می‌دهد در محله‌ای، فراوانی وقوع یک نوع جرم چشم‌گیر و بیشتر از محله‌ها و مناطق دیگر است، مثل جرم‌های متفاوتی که در جنوب و شمال تهران به وقوع می‌پیوندد، برنامه آموزشی ما نیز متفاوت می‌شود. مدرسه‌ای که در یک محله مسئله‌دار به لحاظ مواد مخدر قرار گرفته است، با مدرسه دیگری که مهم‌ترین مسئله آن آسیب‌های فضای مجازی است، از نظر ما متفاوتند. برای اقدام قبل از هر چیز ابتدا آمار و ارقام مورد نظر را از قسمت‌های مختلف نیروی انتظامی می‌گیریم. سپس از مسئولان مدارس نیز می‌خواهیم اطلاعاتشان را در این زمینه در اختیار ما قرار دهند.

مثلاً از ستاد مبارزه با مواد مخدر ریاست جمهوری یا وزارت کشور اطلاعاتمان را به دست می‌آوریم. این آمارها و اطلاعات در کنار نتایج برآوردهای اجتماعی که توسط رده‌های مطالعاتی ما در سراسر کشور استخراج می‌شود، تعیین‌کننده اولویت‌های آموزشی ما برای هر یک از اقسام مختلف جامعه هستند.

ع خودتان قبول دارید که خلاءهایی وجود دارد.

ما در برنامه‌های آموزشی ویژه مدارس، به دنبال خنثی نمودن سیاست دشمن از منظر آگاهسازی دانش‌آموزان هستیم

دانش آموزان ما فراهم نشود یا به تعبیر جناب عالی ذائقه آنها به دلخواه دشمن تغییر نکند، نیازمند برنامه‌ریزی اصولی و کار و تلاش و البته همدلی و تعامل میان دستگاه‌های مختلف به‌ویژه ناجا و آموزش و پرورش است. ناجا برای برقراری تعامل با آموزش و پرورش، تلاش زیادی می‌کند؛ به‌عنوان نمونه روز معلم علاوه بر رده‌های اجرایی‌مان در استان‌ها، خودمان نیز در یکی از دبیرستان‌های تهران برنامه جذابی داشتیم. برای دانش آموزان مسابقه‌ای با رویکرد آموزشی برگزار کردیم. ابتدا آسیب‌ها را در قالب تصویر به نمایش گذاشتیم و سپس از دانش آموزان خواستیم برداشت خودشان را از تصاویر به‌صورت مکتوب به ما ارائه نمایند. این تصاویر به آسیب‌هایی مانند دوستان ناباب، قانون‌گریزی و شیوه‌های تهاجم فرهنگی دشمن مربوط می‌شدند.

لطفاً دربارهٔ این آسیب‌ها با موضوع بیشتری صحبت بفرمایید.

همه به‌خوبی می‌دانیم که دوستان مسئله‌دار، یکی از موضوعات مهم در بحث پیشگیری از اعتیاد به شمار می‌رود. آموزش مهارت دوست‌یابی و خطراتی که افراد را در این رابطه تهدید می‌کند و همچنین مقاومت در برابر فشار گروه همسالان در سن نوجوانی، موضوعاتی هستند که با بحث پیشگیری از اعتیاد به مواد مخدر و روانگردان ارتباط تنگاتنگ دارند. در خصوص تهاجم فرهنگی نیز منظور ما دقیقاً همان سرمایه‌گذاری دشمن است که دربارهٔ آن صحبت کردیم. یعنی استفاده دشمن از شیوه‌های مختلفی که برای نابودی تدریجی نسل جوان ما در جنگ نرم از آن بهره می‌گیرد. آسیب‌هایی که در فضای مجازی فراوان است و کنترل آن برای خانواده‌ها به مراتب سخت‌تر از فضای حقیقی است. بحث‌های مربوط به هرزه‌نگری، باندهای فساد و فحشاء، تبلیغ مواد اعتیادآور و بسیاری از موارد دیگر.

دربارهٔ قانون نیز باید گفت بخش قابل توجهی از فعالیت ما در مدارس، به افتاح‌سازی مخاطبانمان در ارتباط با قانون و قانون‌پذیری اختصاص می‌یابد. ما نیاز به این داریم که احترام به

قوانین و مقررات را فرهنگ‌سازی کنیم. این کار هم بهتر است از سنین پایین به‌ویژه کودکان شروع شود.

پس شما با این هدف‌تان باید پیشنهاد ویژه‌ای هم در آموزش قانون‌پذیری به آموزش و پرورش داده باشید تا در نظام آموزشی به‌صورت مقتضی اعمال شود.

قطعاً همین‌گونه است. ما در نیروی انتظامی، برای تصمیم‌گیری در حوزه‌های کلان، شورای راهبردی داریم. یکی از موضوعاتی که در این شورا دنبال می‌کنیم، گنجاندن آموزش‌های همگانی از جمله مباحث مربوط به رعایت نظم و قانون، در کتاب‌های درسی دانش آموزان است. در این زمینه حداقل کارهای اداری مربوط به آسیب‌های مناطق مرزی انجام شد. اما دوستان ما در آموزش و پرورش عنوان نمودند که نمی‌توانند این ایده را اجرایی کنند؛ چون این خواسته را آتش‌نشانی، هلال احمر و دیگر نهادها نیز دارند؛ با این حال ما پیگیری را در دستور کار خود قرار داده‌ایم تا راه حل مقتضی را پیدا کنیم. این موضوع حتی در تفاهم‌نامه‌هایی که در سطح کلان بین فرمانده نیروی انتظامی و وزیر آموزش و پرورش امضاء گردیده، دیده شده است. در هر صورت ما معتقدیم که سلامتی و امنیت، دو موضوع مهم و کاملاً اساسی برای تمام جوامع بشری به شمار می‌آیند و آموزش‌هایی که به‌منظور دستیابی به این دو مؤلفه حیاتی قابل ارائه به کودکان و نوجوانان هستند، آموزش‌های خاص پلیس، هلال احمر، اورژانس، آتش‌نشانی و ... نیستند. سلامتی و امنیت جامعه دو عنصر حیاتی هستند که همه افراد و گروه‌های اجتماعی در قبال آن مسئولند و فقدان یا تضعیف هر یک از این دو، می‌تواند کل جامعه را با مشکلات اساسی مواجه کند. ما واقعاً امیدواریم که آموزش و پرورش در این زمینه به ما

آموزش مهارت دوست‌یابی و خطراتی که افراد را در این رابطه تهدید می‌کند و همچنین مقاومت در برابر فشار گروه همسالان در سن نوجوانی، موضوعاتی هستند که با بحث پیشگیری از اعتیاد به مواد مخدر و روانگردان ارتباط تنگاتنگ دارند

ممکن است زمینه اعتیاد، شرب خمر، فساد و فحشا، نزاع و درگیری و مانند آن‌ها را به تدریج فراهم کند.

❖ **با توجه به وقت‌مان، به نظر می‌رسد در ایستگاه اعتیاد زیاد توقف کرده‌ایم. خوب است درباره جریان‌های فکری و انحرافی مثل عرفان‌های کاذب نیز اطلاعاتی به ما بدهید.**

❖ فراوانی این آسیب فرهنگی، اجتماعی در سراسر کشور زیاد نیست. برخی از استان‌ها کم و بیش درگیر این مسئله هستند. عرفان‌های کاذب یا فرقه‌های نوظهور، جزء اولویت‌های همان مناطق است و برای نظام ما بسیار اهمیت دارد که جلوی رشد این فرقه‌ها گرفته شود. اما در عین حال پرداختن بیش از حد به برخی از جریان‌ها مانند شیطان‌پرستی در جوامع هدفی که مشکل خاصی در این زمینه ندارند، خود می‌تواند منجر به شیوع این قبیل ناهنجاری‌ها باشد.

❖ **برسیم به بحث فضای مجازی که دیگر موضوع ماهواره را به بحثی کهنه و به درد نخور تبدیل کرده است. امروزه هر فردی می‌تواند با یک گوشی تلفن همراه، تمام خوبی‌ها یا بدی‌ها را با خود حمل کند؛ برخی معتقدند که هر کس بر اساس ظرفیت و میزان عقل داشته و نداشته‌اش، از این ابزار استفاده می‌کند. در این زمینه تا چه حد به آموزش و راهکار استفاده درست عنایت دارید؟**

❖ خوشبختانه چند سالی است که پلیس فتا به عنوان یکی از پلیس‌های تخصصی راه‌اندازی شده است؛ مسئولان و کارشناسان فتا همکاری بسیار خوبی را با معاونت اجتماعی در حوزه آموزش همگانی دارند. شاید بتوان گفت بعد از اعتیاد، آسیب‌های فضای مجازی بیشترین حجم فعالیت‌های آموزش همگانی را به خود اختصاص داده است. هر یک از موضوعات مرتبط شامل اینترنت، تلفن همراه و ... به صورت جداگانه در این حوزه مورد بررسی قرار می‌گیرند. ما در برنامه‌ریزی‌های آموزشی، آسیب‌های موجود در این عرصه را احصاء کرده‌ایم. این آسیب‌ها عمدتاً شامل اعتیاد اینترنتی، هرزه‌نگری، کلاهبرداری‌های اینترنتی، کلاهبرداری‌های پیامکی، بلوتوث‌های غیراخلاقی، فعالیت‌های خرابکارانه و ضدانمنیتی و نظایر آن است. تمام تلاش ما این است که کارشناسان ما در این حوزه به روز باشند. ما این کار را به‌طور جد پیگیری می‌کنیم و از آموزش و پرورش هم انتظار داریم که به ما کمک کند تا نتیجه کار مفیدتر و گسترده‌تر باشد.

❖ **آیا از تأثیر آموزش‌ها بتان بر آوردی هم دارید؟**
❖ می‌دانید که بررسی نتایج کار کلانی را می‌طلبید. ولی در ابتدای گفت‌وگو عرض کردم، هر جا که با دانش و اطلاعات کافی وارد شدیم، آموزش‌های ما رضایت‌بخش

کمک کند. در همکاری‌هایی که با آموزش و پرورش داریم باید به دنبال راهکارهای جدیدی برای دستیابی به نتایج مطلوب باشیم. بنده به عنوان مدیر کل آموزش همگانی در ناجا اعتقاد دارم که آموزش‌های موردی کارساز نیستند؛ آموزش باید سلسله‌وار و پیوسته و طبق برنامه مشخص به جوامع هدف ارائه شود. باید افرادی را تربیت کنیم که تمام وقت خود را در مدارس سپری کنند. البته این کار نافی حضور معلمان کارشناس در عرصه آموزش پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی نیست. با این وجود بنده از همکاران خودم در ناجا و آموزش و پرورش تشکر می‌کنم؛ اما تردیدی نیست که ما به کاری اساسی‌تر نیازمندیم.

❖ **با توجه به فراوانی آسیب‌ها، توجه دانش‌آموزان و معلمان را به کدام آسیب جلب می‌نمایید؟**

کشور ما از قومیت‌های مختلفی تشکیل شده است. حضور خرده‌فرهنگ‌ها در جامعه ایرانی به آن جاذبه خاصی بخشیده است. خوشبختانه همه ما خود را ایرانی می‌دانیم و به آب و خاکمان سخت عشق می‌ورزیم. اما به دلیل همین تنوع فرهنگی در استان‌ها و مناطق مختلف، جرائم و آسیب‌ها نیز متفاوتند و نمی‌توانیم یک یا دو مورد را به تمام کشور تعمیم داده و نسخه واحدی برای همه تجویز کنیم. بنابراین به استان‌های مختلف مأموریت داده‌ایم که ابتدا با مطالعه و نیازسنجی و استخراج آمارها، فراوانی و اهمیت هر یک از جرائم و آسیب‌ها را مشخص نموده و بر اساس آن برنامه‌ریزی نمایند.

❖ **می‌توانید اولویت‌های برخی استان‌ها را اعلام بفرمایید؟**

❖ حالا از استانی نام نمی‌برم. البته برخی از جرائم با درصدی تفاوت در کل کشور اولویت دارند؛ این اولویت ممکن است یا بر اساس فراوانی باشد و یا اهمیت موضوع و حساسیت خانواده‌ها؛ اعتیاد به مواد مخدر، آسیب‌های فضای مجازی، خشونت و درگیری بین دانش‌آموزان، مسائل غیر اخلاقی، گروه‌های انحرافی، موضوعاتی هستند که به‌طور کلی در اولویت آموزش‌های ما برای دانش‌آموزان و خانواده‌های آن‌ها قرار دارند.

❖ **بفرمایید کدام یک از آسیب‌ها خودشان آسیب بیشتری وارد می‌کنند؟**

❖ در سؤالتان به نکته بسیار خوبی اشاره فرمودید. برخی آسیب‌ها خودشان آسیب‌زا هستند. از این منظر که نگاه کنیم، مهم‌ترین آسیب اعتیاد به مواد مخدر است. اعتیاد از عوامل مهم وقوع بسیاری از جرائم مانند سرقت و حتی قتل است. همچنین سرمنشاء آشفتنگی‌ها و از هم گسیختگی‌های اجتماعی مثل طلاق، انحراف جنسی، درگیری‌های خانوادگی و ... است و تأثیر آن در بروز سوانح دلخراش رانندگی را نیز نمی‌توان نادیده گرفت. همین‌طور شرکت در میهمانی‌های شبانه که خود

خوشبختانه چند سالی است که پلیس فتا به عنوان یکی از پلیس‌های تخصصی راه‌اندازی شده است؛ مسئولان و کارشناسان فتا همکاری بسیار خوبی را با معاونت اجتماعی در حوزه آموزش همگانی دارند

بوده است. در ساختار معاونت اجتماعی، مأموریت نظرسنجی و بازخوردسنجی از کلیه فعالیت‌های اجتماعی از جمله آموزش همگانی پیش‌بینی شده و برآورد تأثیر آموزش‌ها بخشی از فرایند اجرای برنامه‌هاست. در خارج از معاونت اجتماعی نیز ما از سامانه ۱۹۷ برای این منظور بهره می‌گیریم و افراد جامعه بعضاً نظرات خود را در ارتباط با تأثیر آموزش‌ها به ما منعکس می‌کنند. اما با همه این اوصاف، در بررسی علل کاهش یا افزایش جرائم، به‌سادگی نمی‌توان تأثیر عوامل متعدد را به‌طور دقیق ارزیابی و تعیین نمود.

به‌عنوان مدیر کل آموزش همگانی در نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، لب سخن شما خطاب به خانواده‌ها و مربیان در زمینه آسیب‌های اجتماعی چیست؟

بنده اجازه می‌خواهم که انتظار ناجا را صرفاً از منظر مسئول آموزش همگانی مطرح نمایم. در وهله نخست وظیفه ما پدرها و مادرها این است که علاوه بر کسب دانش و مهارت ارتباط صحیح با فرزندانشان، تلاش کنیم تا شناخت درستی از ویژگی‌های شخصیتی، عاطفی و روانی آن‌ها به دست آوریم؛ با آسیب‌هایی را که کودکان، نوجوانان و جوانان را به انحاء مختلف تهدید می‌کند - به‌ویژه در حوزه‌های اعتیاد و فضای مجازی - به‌خوبی آشنا شویم. همان‌طور که «نه گفتن» را از کودکی به آنان می‌آموزیم، اجازه دهیم «نه شنیدن» را هم تجربه کنند و نکته دیگر اینکه باور داشته باشیم که تأثیر منفی کنترل بیش از حد، کمتر از کنترل نکردن و عدم نظارت نیست.

از مسئولان آموزش و پرورش و معلمان عزیز نیز تنها می‌خواهم که همچون گذشته دست همکاری ما را در حوزه تأمین نظم و امنیت جامعه بفشارند و در اجرای مطلوب‌تر برنامه‌های آموزشی در مدارس، حمایت خود را از مربیان آموزشی نیروی انتظامی دریغ نفرمایند.

جناب آقای دکتر، با دانش‌آموزان چه صحبتی دارید؟

همین که دانش‌آموزان ما به وظیفه دانش‌آموزی خود عمل نمایند، انتظار کل جامعه را برآورده نموده‌اند. به این معنی که تمام همت خود را صرف آموختن علم کنند. بیشتر مشکلات جامعه را کسانی به‌وجود می‌آورند که در دوره دانش‌آموزی، به وظیفه علم‌آموزی خود توجه نکرده‌اند. دقت در انتخاب دوست و بهره گرفتن از تجربه‌های خانواده نیز در این زمینه اهمیت بسزایی دارد.

موضوع غیر شرعی و غیر فرهنگی ارتباط دختر و پسر و به تعبیری داشتن دوست پسر یا دوست دختر، برای برخی کاملاً عادی است. در واقع برایشان قبح شرعی ندارد. چه فعالیت پیشگیرانه‌ای می‌توان

صورت داد و آیا برای پلیس در قبال این موضوع وظیفه‌ای تعیین شده است؟

پلیس بر اساس قانون وظیفه حفظ ارزش‌های جامعه را برعهده دارد. واقعیت این است که ارتباط‌های غیر شرعی و غیراخلاقی با جنس مخالف، با وجود عادی شدن برای تعدادی، جزء ناهنجاری‌ها و ضدارزش‌های جامعه ما محسوب می‌شود. در مورد برخی از مسائل شرعی، شاید بتوان این تعبیر را به کار برد که هر کس مسئول فعل حرام، حلال و مباح خود می‌باشد. اما قطعاً نمی‌توان این موضوع را به مسائل اجتماعی تعمیم داد. بسیاری از رفتارهای ما اثر مستقیم در اجتماع دارد و قانون به ما اجازه نخواهد داد که به دلخواه خود عمل کنیم. روابط خارج از چارچوب ازدواج در دختران و پسران نیز جزء همین موارد است و نیروی انتظامی با وجود اینکه برای احساس و عواطف جوانان احترام زیادی قائل است، اما با افرادی که بخواهند با رفتارهایی که مغایر با ویژگی‌های فرهنگی جامعه است، احساس دیگران را بازچرخه خود قرار دهند، بر اساس وظیفه شرعی و قانونی برخورد خواهد نمود. متأسفانه بسیاری از موارد اغفال دختران و حتی بعضاً اغفال پسران، از همین ارتباط‌های دوستانه‌ای شروع می‌شود که برخی آگاهانه و برخی ناآگاهانه به غلط از آن حمایت می‌کنند.

بسیاری از خانواده‌ها که بعضاً با اهدافی مثل شناخت بیشتر و بهتر برای ازدواج فرزندانشان، حتی از این وضعیت حمایت می‌کنند، تنها زمانی به اشتباه بودن این روابط پی می‌برند که یا آبروی خود را از دست رفته می‌بینند و یا با افسردگی و آشفتگی روحی - روانی عزیزانشان مواجه می‌شوند.

جناب سرهنگ از وقتی که برای مجله قرار دادید، از شما ممنون هستیم. امیدواریم توصیه‌های شما مورد عمل واقع شود.

بنده هم از شما تشکر می‌کنم. موفق باشید.

همین که دانش‌آموزان ما به وظیفه دانش‌آموزی خود عمل نمایند، انتظار کل جامعه را برآورده نموده‌اند. به این معنی که تمام همت خود را صرف آموختن علم کنند